

Vasemman

käden

runot

RIINA KATAJAVUORI

TAMMI

RIINA KATAJAVUORI

Vasemman käden runot

tammi

80 VUOTTA

HELSINKI

RIINA KATAJAVUORI

RUNOKOKOELMAT

Maaailma tuulenskaatama (2018)

Omakuvat (2011)

Kerttu ja Hannu (2007)

Koko tarina (2001)

Painoton tila (1998)

Kuka puhuu (Otava 1994)

Varkaan kirja (Otava 1992)

PROOSATEOKSET

Kypros (2021), romaani

Wenla Männistö (2014), romaani

Kirjeitä Jekaterinburgiin (2006), novellikokoelma

Lahjat (2004), romaani

Hevikimmat (1999), romaani

KIRJOITUSKOKOELMAT

Perhehytti (Karisto 2012)

Lisäksi 22 lastenkirjaa, joista vuonna 2021 ilmestynyt *Oravien sota* (kuvitukset Martin Baltscheit) oli Pohjoismaiden neuvoston lasten- ja nuortenkirjapalkintoehdokkaana.

Sitaatti s. 35 Svetlana Aleksijevitš, *Neuvostoihmisen loppu* (suom. Vappu Orlov)

© Riina Katajavuori ja Tammi 2023
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
ISBN 978-952-04-5674-0
Painettu EU:ssa

Lämpötila sahaa.

Vain tanssijat ja judokat osaavat kaatua.

Suunnistaminen on toisille vaikeaa,
lähes mahdotonta.

Menen pitkässä palttoossa rengaskeinuun,
makaan pötkönä kuin sikari,

tähtikuviot keinuvat hiljakseen.

VÄRTTINÄLUU

Ylitän vilkkaan valtakadun
maa on jäätä ja soraa,
kiiruhdan kuulemaan lyömäsoittajaa
Kiiltävä saappaani liukuu
pitkin märkää mustaa iljannetta

Pää vasten katua
makaan jalkakäytävällä
hailean yötaivaan alla yksin
Autot kiihdyttävät ohitse
eduskuntatalo vaikenee

Saan kipulääkettä, puuduttavaa, rauhoittavaa
tapaturma-asemalla

Kipsaaja katsoo tutkivasti silmiin
kuin kaikki selvittämättömät asiat
tulisi ratkaista tässä ja nyt

Tatuoinnissa lukee Benjamin -02,
sen vauva on jo aikuinen
Lepään lavetilla
ranne vasten kipsaajan lämmintä vatsaa

Lääkäri kiskoo kättä yhteen suuntaan
kipsaaja toiseen
Viihdyn tässä hyvin
kun luitani runnotaan

Kipsi muovautuu kuin taikina,
se päällystetään punaisella sideharsolla

Paitahihasillani poistun talviyöhön
Muualla juhitaan,
tanssitaan unohdukseen
molemmat kädet taivasta kohti

Jos kaulassa on sininen leijukivi,
ei ihminen putoa taivaalta maahan ja murskaudu
vaan vaipuu ilmojen halki kevyesti vaakatasossa
letit ojennuksessa
kuin nukkuisi

ja maan pinnalla paikalle kiiruhtaa
taivasta tarkkaillut ystävä
käsivarret ojossa
ottamaan kiinni.

Kun taivaan saaresta pudonnut herää
hänellä kestää kauan
muistaa edellinen olotila
ja vielä kauemmin kestää
yhdistää taivasoleminen
ja maanpäällisoleminen

mutta mikä olisikaan leijukiven
perimmäinen tarkoitus
ellei juuri se,

kahden erillisen yhteenpunominen,
kyyhkyslakan kujerrus,
tankkien katkera häviö.

Eihän meitä kiinnosta muu kuin se mitä joku oikeasti teki, ajatteli, tunsi, ja kenen kanssa. Eihän meitä oikeasti kiinnosta muu kuin se miksi lumi tänään laskeutuu juuri meidän päällemme. Emmehän me haluaisi mitään muuta kuin olla selällään ruohikossa naurava japanilaisanimaation tyttö, köydellä vyötäisiltä sidottuna pelottomaan ystäväänsä Pazuun.

ETTEI HAAVOITU

Telakan vieressä he keskusteleivat taideteoksesta,
sen tuntemattomasta alkuperästä ja hyväatekevästä voimasta,
surullisista roboteista, jotka hoitavat yksinään hautoja
sammalkasvustoa olallaan.

Mikä on taivasta, mikä rauhaa, mikä sotaa,
miksi pitää olla vastavoimia.

Tee on tummaa ja kitkerää.
Samat asiat itkettävät
äitiä ja poikaa.

Särystä ei tarvitse aina puhua.
Joskus on parempi,
ettei ota kaikesta selvää,
sanoo nuorukainen.

Vasemman käden runot
kirjoitetaan hitaasti ja huomaamatta
silloin kun pitäisi tehdä jotain muuta

hakea sairauspäivärahaa,
lukea Heräämistä,
lajitella elämä

Sammutan kattovalon,
silitän maalauksen violettiä meduusaa

LUOTTAMUS

- Y halkaisee avokadon ja syöttää sitä lusikalla X:lle.
- Y laittaa X:lle poninhännän.
- Y kiinnittää X:n taivaansinisten rintaliivien hakaset.
- Y tiskaa X:lle puurokattilan.
- Y laittaa X:n paidanhihan napit kiinni.
- Y kiinnittää X:n rannekellon.
- Y laittaa X:n vasempaan kämmenselkään valkoista voidetta.
- Y ottaa pois sormukset X:n vasemmasta kädestä.
- Y kiinnittää X:n aaltomaisen kaulakorun lukon.

KOHENTUNUT OLO

Ruskea yksinäinen lapanen porraskaitteella lohdutti.
Polvi naksui ylämäkeen askeltaessa.
Lumilinnointus havunoksatorneineen suojele kerrostaloa.
Oli luotettavia liittolaisia, pehmeitä vihollisia.
Jää paksua, lauseet lyhyitä.

Lehdessä kerrottiin naispurjehtijoista,
jotka olivat jo viisivuotiaana nauttineet myrskystä ja Jurmosta.
Tänään he purjehtivat yhdessä,
heidän hiuksensa hulmusivat eri suuntiin.
Yhden purjehtijan vahvuus oli ohjaaminen.
Jokaisella purjehtijalla oli oma vahvuutensa.
Valvominen, kokkaaminen, sietäminen.

VUOROKAUSI

Tammalla oli kiima ja se nosti laukan heti
kun jalustin irtosi.
Pomminvarma ruuna ei lähtenyt mukaan.
Ruuna hölkötti tölttiä (koska se oli kaiken tarkoitus)
ikään kuin
hajamielisesti,
niinpä niin -menteliteetilla.

Lumisella polulla se hamusi suuhun kuusenoksaa
ja pölläytti itselleen tuiskean lumipesun.

Raitiovaunussa istui terapiakoira ja rapisteli muovipussia.
Terapiakoira oli saanut kutsun työpaikan pikkujouluihin.
Terapiakoira kävi töissä joka arkipäivä.
Jos asiakkaalla oli vaikea elämäntilanne,
se asettui asiakkaan viereen ja laski tassunsa tämän polvelle.

Yöllä poni juoksi asuntoon, törmäsi vessan ovesta sisään
ja oli vähällä raadella kylpyammeessa olevan suuren linnun,
ehkä kotkan,
ja lavuaarissa olevan toisen eläimen,
jonkin kissan
tai muun pehmeän.

HÄMMENNYS

Tädit, äidit soittelevat aamupäivisin.
Hiekoitus on uponnut jäähän.

Hengitys kohisee avaruuspuvun kypärän sisässä,
kaikkeuden kaskaat sirittävät.
En ymmärrä aikarepeämää,
vaikka olen aikataskujen puolestapuhuja.

On hienoa, että ihmisapinat ja Ligeti
saadaan sopuisasti samaan teokseen.
Kone vie minuakin,
kortit katoavat ja niitä leikataan kahtia.

TUOHTUMUS I

Elokuva ei käsitellyt sitä mitä sen piti käsitellä.

Elokuva ei sisältänyt sitä mitä sen piti sisältää.

Elokuvassa naurettiin ja oltiin huonoryhtisiä.

Elokuvassa riisuttiin, alla ei ollut rintaliivejä.

Penkki oli vino ja vietti oikealle.

Elokuvateattereissa pyörii neljä kirjailijaelokuva.

Ne eivät pureudu kirjoittamiseen.

Haluan kattavan selvityksen siitä, mitä luomistyö on.

Takana joku potkii.

Pahinta on kirjailijaelokuva, jossa kirjoitetaan.

TÄRKEITÄ TIEDUSTELUJA SAAPUVILLE

(viivalle täytetään henkilön koko nimi kuten passissa / henkilökortissa)

Valtaako _____n (henkilön koko nimi kuten passissa; sukunimi taivutettava genetiiviin) selittämätön kevättalvikaiho, kun ohiajavan auton valokeila liikkuu tienpintaa pitkin etelästä pohjoiseen ja murulattiaisessa keittiössä radiosta vyöryy morna-musiikki?

Kun _____ saapuu ns. kotiin, kauanko kestää avarien maailmojen iloisten pasaatituulten pyyhkiytyminen mielestä?

Huomaako _____ arvostaen katsoa lilaa nimetöntä rosmariinivartista kukkaa, jonka viikkokausia tuottanutta ohimenevää lämmintä läikehdintää sisimmässä on yhteiskunnallisilla tuottavuusmittareilla mahdotonta mitata, huomasiko _____ etenkin nyt kun iltapäivän laskeutuva aurinko suomuttaa sen itsevarmoin ottein laikuttuneiden ikkunalasien läpi?

Onko _____n (sukunimi taivutettava genetiiviin) puhe turhaa, turharumaa roisketta musiikin kiiltävillä keveillä pinnoilla?

Voiko _____n kuumassa huoneistossa halata kevyesti?

Ovatko _____n kaikki perheet sama yksikkö?

Muuttuuko _____n aivo, kun neljästä raajasta käyttää vain kolmea?

Pitääkö _____n katsoa utterasti peiliin,
sen edessä elehtiä?

Kuka opettaisi _____n artikuloimaan?

Voisiko _____ suorittaa kurssin siitä,
miten iloita toisten uusista aluista (muutto, debyyttiteos,
aluevaltaus), sillä ilman em. kykyä ihminen (mukaan lukien
_____) on valmis hautaan.

samaa mieltä _____ eri mieltä

(henkilön nimikirjaimet kirjoitetaan janan siihen kohtaan, johon
henkilön mielipide yllämainitun virkkeen sisällöstä asettuu)

Puolittaiset päivät ovat tehokkaimpia.

Teen vahingossa monta asiaa,
kun tulin vain lorvimaan.

En mitään erityistä,
aivan ratkaisevaa.

9 789520 456740

www.tammi.fi

82.2

ISBN 978-952-04-5674-0

Päällys: Markko Taina